

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

זרקור לאיראן

ספטמבר 2009 – מרדאד 1388
עורך: רז צימט

במוקד אירועי השבוע:

1. ביטוי נוסף למעורבות הגוברת מצד משמרות המהפכה במערכת הפוליטית: מפקד משמרות המהפכה תקף בחריפות את בכירי הזרם הרפורמיסטי ועורר תגובות סוערות.
2. בוטלו שני טקסים דתיים, שתוכננו להתקיים לקראת סוף חודש הרמדאן ועיד אלפטר. זאת ככל הנראה על רקע חשש השלטונות מהפיכתם להפגנת כוח של האופוזיציה הרפורמיסטית.
3. בעקבות נאום המנהיג העליון בנוגע לתכני הלימוד במדעי הרוח והחברה: איראן בדרך ל"מהפכה תרבותית" נוספת באוניברסיטאות.
4. על רקע מעורבות ערב הסעודית בקרבות בין שלטונות תימן לבין המורדים השיעים: הסלמה מחודשת ביחסים בין איראן לבין ערב הסעודית.
5. "סערת השבוע" באיראן: שר המדע היוצא בממשלת אחמדינז'אד נכח בכנס מדעי בירדן (2008) בו השתתף גם שר המדע, התרבות והספורט לשעבר בממשלת ישראל.
6. הנשיא המרכזיסטי-השיעי: הוגו צ'אבס ביקר באיראן והצהיר כי "האמאם הנעלם" צפוי לשוב.

תגובות סוערות למתקפה מצד מפקד משמרות המהפכה כנגד בכירי הרפורמיסטים

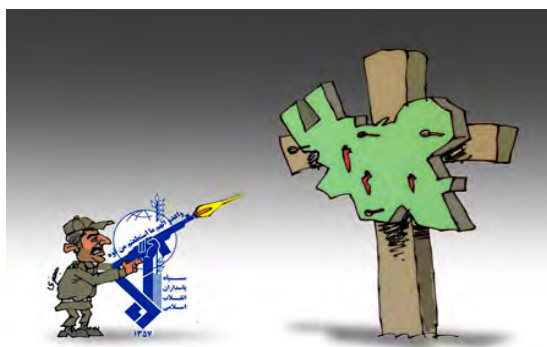
דברים, שנשא בסוף השבוע שעבר מפקד משמרות המהפכה, מחמד-עלי ג'עפרי (Mohammad Ali Jafari), בגנות ראשי המחנה הרפורמיסטי, עוררו השבוע תגובות חריפות מצד בכירים רפורמיסטים.

בכנס של בוגרי מלחמת איראן-עיראק התייחס ג'עפרי למהומות, שפרצו בעקבות הבחירות האחרונות לנשיאות איראן, והגדיר אותן כאירוע המשמעותי ביותר בהיסטוריה של הרפובליקה האסלאמית, שעלול היה לאיים על המהפכה. אויבי המדינה פעלו לדבריו להפלת המשטר ולערעור עקרונות המהפכה האסלאמית וערכיה.

מפקד משמרות המהפכה היפנה האשמות מפורשות כלפי כמה מבכירי הזרם הרפורמיסטי, ובהם הנשיא לשעבר, מחמד ח'אתמי (Mohammad Khatami); מזכ"ל מועצת אנשי הדת הלוחמים, איתאללה מוסוי ח'וינייהא (Ayatollah Mousavi Khomeiniha); מצטפא תאג'אדה (Mostafa Tajzadeh), מראשי חזית השותפות האסלאמית; בהזאד נבוי (Behzad Nabavi), מראשי ארגון המג'אהדין של המהפכה; ואבו-אלפצ'ל פאתח (Abol-Fazel Fateh), ראש מטה התקשורת של המועמד הרפורמיסטי לנשיאות, מיר-חסיין מוסוי (Mir-Hossein Mousavi).

ג'עפרי ציין, כי בהתבסס על "הודאותיהם" של עצורי המהומות וכן על מידע נוסף שברשותו ביקשו בכירי הרפורמיסטים לנצל את הבחירות לנשיאות על מנת לפגוע במעמדו של המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי. בין היתר ציין ג'עפרי, כי איתאללה ח'וינייהא הצהיר כביכול בראשית שנת 2009, כי יש להדיח את המנהיג העליון בכל מחיר, וכי ח'אתמי אמר, שהפסד של הנשיא אחמדינז'אד בבחירות יחסל את מעמדו של המנהיג ולא יאפשר לו לממש עוד את כוחו. בהתבסס על הודאתו של מחמד-עלי אבטחי (Mohammad Ali Abtahi), סגנו לשעבר של הנשיא ח'אתמי שנעצר לאחר פרוץ המהומות, אמר מפקד משמרות המהפכה, כי מטרת הרפורמיסטים הייתה לחסל את שלטון חכם ההלכה ואת ההנהגה הדתית באיראן ולהנחיל באמצעות ניצחון מועמדם בבחירות לנשיאות מכה ניצחת לשמרנים ולמנהיג איראן (פארס; אירנ"א, 2 ספטמבר).

דבריו של מפקד משמרות המהפכה עוררו תגובות חריפות מצד בכירים רפורמיסטים. בגילוי דעת, שפרסמה "מועצת אנשי הדת הלוחמים", האשימה המועצה את ג'עפרי בהפצת שקרים והאשמות בלתי-מבוססות, שנועדו להצדיק מדיניות שגויה ולספק לגיטימציה למעשים הנוגדים את ההלכה והחוק. בגילוי הדעת נטען, כי בשקר הגדול ובהאשמותיו הבלתי-מוצדקות, המבוססות על הודאותיהם כביכול של עצורי המהומות, הוכיח ג'עפרי, כי המוסד המכובד של משמרות המהפכה הפך כלי להצדקת מדיניות בלתי-נכונה ולנקיטת צעדים הסותרים את היסודות והערכים של האסלאם והמהפכה. המועצה אף קראה לרשות השופטת לפעול נגד ג'עפרי באשמת הפצת שקרים והסתה (אגאה סאזי, 3 ספטמבר).

מפקד משמרות המהפכה ג'עפרי יורה לעבר הרפורמיסטים
(מתוך www.roozonline.com, 3 ספטמבר, 2009)

גם המועמד הרפורמיסטי לנשיאות ויו"ר מפלגת "אעתמאד-י מלי", מהדי כרובי (Mehdi Karoubi), גינה את הצהרותיו של ג'עפרי ואמר, כי הן מזיקות למשמרות המהפכה. התערבות משמרות המהפכה בסוגיות פוליטיות, אמר כרובי, אינה ראויה (אעתמאד, 5 ספטמבר).

חבר המג'לס ומזכ"ל סיעת קו האמאם, מוחמד רזא תאבש (Mohammad Reza Tabesh) התייחס אף הוא לדברי ג'עפרי ואמר, כי הצהרות המבוססות על הודאות העצורים הן חסרות כל ערך. לדבריו, יש לשפוט את אלה, שאפשרו למשמרות המהפכה להתערב בבחירות, ליטול חלק במעצרים ולגבות את הודאותיהם של העצורים, ולא את אלה, שעברם מוכיח את נאמנותם למשטר, למנהיג העליון ולמנהיג המהפכה, איתאללה ח'מיני (רוז אונליין, 3 ספטמבר).

ואילו יו"ר המרכז למחקרים של המועצה לקביעת האינטרס של המשטר, חסן רוחאני (Hassan Rouhani), גינה את דברי ג'עפרי ואמר, כי האשמות כנגד אישים, שנטלו חלק בניצחון המהפכה ושירתו את הרפובליקה האסלאמית, מהווה מכה קשה למשטר. האשמות כאלה אינן פוגעות רק באמון הציבור באישים אלה הנאמנים למהפכה כי אם במשטר כולו והן מנוגדות למוסר, להלכה ולאינטרסים הלאומיים (איסנ"א, 3 ספטמבר).

בכירים שמרנים, לעומת זאת, התייצבו השבוע לצד מפקד משמרות המהפכה וגיבו את דבריו. כך, למשל, הצהיר חבר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ של המג'לס, מוחמד כרים עאבדי (Mohammad Karim Abedi), כי עמדותיו של ג'עפרי תואמות את חוקת איראן המגדירה את משימת משמרות המהפכה כשמירה על ערכי המשטר ועל הישגי המהפכה (פארס, 5 ספטמבר).

בתוך כך אמר השבוע יו"ר סיעת קו האמאם במג'לס, חסין האשמיאן (Hossein Hashemian) בראיון לאתר החדשותי פ'ארלמאן ניוז, כי על-פי מידע שברשותו מתכוונים כמה מחברי משמרות המהפכה להתפטר מתפקידם לנוכח התערבות בכירי משמרות המהפכה בעניינים פוליטיים (פ'ארלמאן ניוז, 6 ספטמבר).

דבריו של מחמד-עלי ג'עפרי מצטרפים לשורת הצהרות מצד בכירים במשמרות המהפכה בגנות מנהיגי הזרם הרפורמיסטי, שהחריפו בחודשים האחרונים. בשנים האחרונות הגבירו משמרות המהפכה את מעורבותם הפוליטית בתמיכה במחנה השמרני, אף על-פי שהחוקה האיראנית אוסרת על מעורבות הכוחות המזוינים בפוליטיקה. במערכות הבחירות, שהתנהלו באיראן בשנים האחרונות, התייצבו בכירים במשמרות המהפכה באופן גלוי ופומבי לצד מועמדי הזרם השמרני ונגד הרפורמיסטים. בעקבות המהומות, שפרצו לאחר הבחירות לנשיאות איראן, אף הצטרפו בכירים במשמרות המהפכה לקריאה להעמיד את מנהיגי הרפורמיסטים לדין. כך, למשל, קרא בחודש שעבר יאדאללה ג'ואני (Yadollah Javani), ראש המחלקה הפוליטית במשמרות המהפכה להעמיד לדין את מוסוי, ח'אתמי וכרובי. במאמר, שפרסם בביטאון משמרות המהפכה, כתב ג'ואני, כי יש לבחון את התפקיד, שמילאו שלושת מנהיגי הרפורמיסטים בניסיון לבצע "מהפכת קטיפה" באיראן, וכי אם יימצאו אשמים, יש להעמידם לדין ולהענישם מבלי להתחשב בעברם או במעמדם.

המשבר הפוליטי באיראן משפיע גם על טקסי חודש הרמדאן

אמצעי התקשורת המזוהים עם המחנה הרפורמיסטי באיראן דיווחו השבוע בהרחבה כי בימים האחרונים בוטלו טקסים דתיים, שאמורים היו להתקיים בזמן הקרוב לקראת סוף חודש הרמדאן ועיד אלפטר המסיים את חודש הצום. גורמים רפורמיסטים טענו, כי הטקסים בוטלו בשל חשש השלטונות מהפיכתם להפגנת כוח של האופוזיציה הרפורמיסטית.

בסוף השבוע שעבר הודיעה משפחתו של מנהיג המהפכה האסלאמית, איתאללה רוחאללה ח'מיני, על ביטול טקסי האחיאא (Ihya), טקסי תפילה, שאמורים היו להתקיים כמדי שנה ב-20 השנים האחרונות בקברו של ח'מיני בלילות ה-19, ה-21 וה-23 בחודש הרמדאן, בהם נקבע גורלם של המוסלמים על-פי אמונתם (סוכנויות הידיעות, 4 ספטמבר). טקסים אלה אמורים היו להיות מונהגים גם השנה על-ידי עלי-אכבר נאטק נורי (Ali-Akbar Nateq Nouri), יועצו של המנהיג העליון וי"ר המג'לס לשעבר; מחמד ח'אתמי, נשיא איראן לשעבר; וחסן רוחאני, יו"ר המרכז למחקרים של המועצה לקביעת האינטרס של המשטר, הנחשבים ליריביו הפוליטיים של הנשיא אחמדינז'אד. על-פי מספר דיווחים אמורים היו גם שני המועמדים הרפורמיסטים בבחירות האחרונות לנשיאות, מהדי כרובי ומיר-חסין מוסוי, להשתתף השנה בטקסים.

בהודעה, שפרסמה משפחתו של ח'מיני, נמסר, כי למרבה הצער לא יוכלו השנה להתקיים הטקסים הדתיים בקברו של מכוון המהפכה בשל "בעיות באתר הקבר". גורמים רפורמיסטיים מסרו, כי בימים האחרונים הופעלו לחצים כבדים על משפחתו של ח'מיני, ובעיקר על נכדו, חסן ח'מיני, למנוע מבכירים רפורמיסטים, ובראשם ח'אתמי, להנהיג את הטקסים. חסן ח'מיני עצמו מזוהה עם המחנה הרפורמיסטי ואף נעדר לאחרונה מטקס השבעתו של הנשיא אחמדינז'אד. קודם להודעה על ביטול הטקסים נמסר, כי בשונה משנים שעברו לא יועברו הטקסים בשידור ישיר בטלוויזיה האיראנית. האתר הרפורמיסטי נורוז דיווח השבוע, כי הטקסים בוטלו בעקבות לחצים, שהופעלו על הנהלת אתר הקבר מצד המועצה העליונה לביטחון לאומי, שחששה מניצול הטקסים על-ידי תומכי מיר-חסין מוסוי לשם הפגנות (נורוז, 7 ספטמבר).

חבר המג'לס השמרני, אסדאללה באדאמשי'אן (Asadollah Badamchian), התייחס השבוע להודעה על ביטול הטקסים בקבר ח'מיני באומרו, כי להנהלת אתר הקבר לא הייתה כל ברירה אלא לבטל את הטקסים על מנת לשמור על קדושת המקום. לדבריו, גורמים פוליטיים, שהיו מעורבים במהומות לאחר הבחירות לנשיאות, ביקשו להפוך טקסים אלה לאירוע פוליטי, והדבר עלול היה לפגוע בקדושתם (פרדא, 6 ספטמבר).

מחמד האשמי (Mohammad Hashemi), אחיו של עלי-אכבר האשמי רפסנג'אני, יו"ר מועצת המומחים ויו"ר המועצה לקביעת האינטרס של המשטר, הביע, לעומת זאת, צער על ביטול הטקסים בקבר ח'מיני. בראיון לסוכנות הידיעות אילנ"א אמר האשמי, כי אם אכן בוטלו הטקסים כתוצאה מלחצים פוליטיים, מצביע הדבר על כך, שאפילו לאמאם ח'מיני ולקברו אין עוד חסינות באיראן ולא ברור איפוא לאן פונה המהפכה האסלאמית (אילנ"א, 6 ספטמבר).

צילום מתוך טקסי סיום חודש הרמדאן בטהראן ב-2008 (המקור: סוכנות פארס)

ימים ספורים לאחר ההודעה על ביטול הטקסים הדתיים בקברו של ח'מיני נמסר מערייית טהראן על העברת מקום תפילת עיד אלפטר ממתחם המוצלא (Mossalla) במרכז טהראן לאוניברסיטת טהראן. ראש מטה עיד אלפטר בעיריית טהראן, מחמד עידיאן (Mohammad Eydian) הודיע, כי ביטול התפילה נובע מעבודות שיפוץ במתחם, ששימש בשנים האחרונות לקיום התפילה בה השתתפו בין 1.5 ל-2 מיליון מתפללים. הוא ציין, כי עיריית טהראן לא הצליחה להשלים את עבודות השיפוץ בזמן וכי התנאים במתחם אינם מאפשרים לקלוט מספר כה גדול של מתפללים (אירנ"א, 5 ספטמבר).

האתר הרפורמיסטי אעתמאד הטיל השבוע ספק בנוגע לנימוק הרשמי, שנמסר על-ידי דובר העירייה בנוגע לביטול התפילה במתחם מוצלא, וציין, כי גם בשנים שעברו התקיימו באתר עבודות שיפוץ, שלא מנעו את קיום התפילות. האתר העריך, כי ביטולם במקביל של שני הטקסים הדתיים בימים האחרונים נובע מסיבות פוליטיות הקשורות לבחירות ולכוונת השלטונות להגביל את הרפורמיסטים ולמנוע מהם לנצל טקסים אלה לצורך הפגנת כוח (אעתמאד, 6 ספטמבר).

איראן בדרך ל"מהפכה תרבותית" שניה

יו"ר המכון למדעי הרוח ולמחקרי תרבות, חמיד-רזא איתאללהי (Hamid Reza Ayatollahi) עדכן השבוע, כי המועצה העליונה של המהפכה התרבותית הנחתה את המכון שבראשותו לבחון את תכני הלימוד במדעי הרוח והחברה באוניברסיטאות. לדבריו, רבות מתוכניות הלימוד באוניברסיטאות אינן עדכניות ואינן תואמות את התרבות האיראנית-אסלאמית ולפיכך יש לבחון אותן מחדש בהתאם ליעדי ההשכלה הגבוהה בתחום מדעי הרוח ולהנחיות המנהיג העליון.

איתאללהי ציין, כי לשם כך הוקמה לאחרונה ועדה מיוחדת, שתבחן את תכני הלימוד ותעביר את המלצותיה למשרד המדעים. בהתאם להמלצות אלה יושמטו חלקים מתוכניות הלימוד ויתווספו להן תכנים חדשים, שיחייבו את כלל האוניברסיטאות במדינה (מהר, 6 ספטמבר).

דבריו של איתאללהי נאמרו שבוע בלבד לאחר נאומו של המנהיג העליון בכנס של מרצים ומנהלים באוניברסיטאות ובמכוני מחקר אקדמיים בטהראן, במהלכו הביע ח'אמנהאי את דאגתו לנוכח מספרם הגדול של הסטודנטים למדעי הרוח והחברה במדינה.

בנאומו אמר ח'אמנהאי, כי הוא מודאג מכך שכ-2.5 מיליון סטודנטים מבין 3.5 מיליון הסטודנטים באיראן לומדים בפקולטות למדעי הרוח והחברה. הוא ציין, כי כמות הספרים במדעי הרוח והחברה המיוצרים באיראן הוא קטן וכך גם מספר המרצים בתחומים אלה המאמינים בתפישת עולם אסלאמית. רבים מהמדעים הללו מבוססים על "פילוסופיות חומרניות" המתייחסות לבני האדם כאל חיות ואינן מכירות באחריותם כלפי האלוהים. אם מדעי הרוח מתורגמים ונלמדים באיראן בדיוק כשם שהם נאמרו ונכתבו במערב, אמר ח'אמנהאי, הרי שהדבר עלול להנחיל בקרב הצעירים האיראנים ספקות וחוסר אמונה באלוהים ובערכים האסלאמיים. הוא הוסיף, כי על הגופים הממשלתיים, ובהם משרד המדעים, המועצה העליונה של המהפכה התרבותית והאוניברסיטאות, לבחון סוגיה זו (סוכנויות הידיעות, 30 אוגוסט).

דבריו של המנהיג העליון זכו עד מהרה לתגובות מצד גורמים שמרנים נוספים. חבר המועצה העליונה של המהפכה התרבותית, חסן רחים-פ'ור אזגדי (Hassan Rahimpour Azghadi), אמר השבוע, כי כל חומרי הלימוד במדעי הרוח באוניברסיטאות הם תרגומים של עבודות מערביות, ומשמעות הדבר היא שינוי חברתי באמצעות בוגרי אוניברסיטאות חילונים על חשבון המשטר האסלאמי. בטקס של אגודת המהנדסים האסלאמית באוניברסיטת האמאם צאדק אמר אזגדי, כי בתקופת הממשלות הרפורמיסטיות, ששלטו באיראן בשנות התשעים, ניכרה התרחקות מהמחשבה המהפכנית. ממשלות אלה הורכבו אומנם מאנשים דתיים ברמה האישית, אך בכל הקשור לתהליך קבלת החלטות לא היה כל הבדל בין החלטותיהם לבין אלה של חילונים. כיום, אמר אזגדי, יש באיראן ממשלה דתית, אך עדיין קיים מרחק בדרך לשלטון דתי (פארס, 4 ספטמבר).

גם דרשן תפילות יום השישי בטהראן, איתאללה מחמד אמאמי כאשאני (Ayatollah Mohammad Emami Kashani) התייחס בדרשתו לאחרונה לסוגיה זו ואמר, כי על המועצה העליונה של

המהפכה התרבותית ועל האוניברסיטאות להקדיש תשומת לב רבה יותר למדעי הרוח והחברה באוניברסיטאות לנוכח חשיבותם (מהר, 4 ספטמבר).

לאחר המהפכה האסלאמית בשנת 1979 הנהיגו שלטונות איראן תהליך אסלאמיזציה של מערכת החינוך וההשכלה הגבוהה באיראן, במסגרתו הוכנסו שינויים גם בתוכניות הלימוד על מנת להתאימן לערכי המהפכה. אף על-פי כן מתחו בשנים האחרונות בכירים שמרנים, ובהם גם הנשיא אחמדינז'אד, ביקורת על אופן התנהלות האוניברסיטאות וטענו, כי הן פועלות באווירה בלתי-אסלאמית ונשלטות על-ידי יסודות חילוניים ופרו-מערביים. איש הדת האולטרה-שמרני הבכיר, איתאללה מחמד-תקי מצבאח יזדי (Ayatollah Mohammad Taqi Mesbah Yazdi), הנחשב לאחד המבקרים החריפים של האוניברסיטאות באיראן, שב וקרא לקדם תהליך אסלאמיזציה מואץ של האוניברסיטאות.

בתקופת כהונתה של ממשלת אחמדינז'אד הראשונה הצהירו בכירים במשרדי החינוך, ההשכלה הגבוהה וההכוונה האסלאמית על כוונתם להגביר את מאמצי האסלאמיזציה של מערכת החינוך, ובכלל זה של האוניברסיטאות. ביולי 2008 הכריז שר המדעים וההשכלה הגבוהה לשעבר, מחמד מהדי זאהדי (Mohammad Mehdi Zahedi), כי הממשלה מקדמת תוכנית לאסלאמיזציה של האוניברסיטאות. זאהדי ציין, כי תהליך האסלאמיזציה של האוניברסיטאות, שמומש בשלוש השנים הראשונות שלאחר המהפכה האסלאמית, לא הצליח להשיג את כל יעדיו וכי עדיין נדרשים שינויים במדעי החברה ובספרי הלימוד באוניברסיטאות.

בארבע השנים האחרונות אף הועברו מתפקידם עשרות מרצים וכמה מנשיאי האוניברסיטאות באיראן, שהיו מזוהים כרפורמיסטים או כמבקרי המשטר.

הסלמה מחודשת ביחסים בין איראן לבין ערב הסעודית

אמצעי תקשורת וחוגים שמרנים באיראן החריפו בימים האחרונים את התקפותיהם כנגד ערב הסעודית, בעיקר על רקע מעורבותה בקרבות המתנהלים בין שלטונות תימן לבין המורדים השיעים בראשותו של עבד אלמאלכ אלחות'י (Abd al-Malek al-Huthi) בצפון המדינה.

היומון כיהאן, שדיווח השבוע על מלחמת האזרחים בתימן, האשים את ערב הסעודית בתמיכה בדיכוי המורדים השיעים. היומון טען, כי סעודיה היא הגורם המסית המרכזי בתימן וכי היא מספקת אמצעי לחימה לשלטונות התימנים בניסיון לבלום את התרחבות ההשפעה השיעית במזרח התיכון. עוד האשים היומון את שלטונות ערב הסעודית, כי הם פועלים להקמת ממשלה סונית קיצונית בתימן בדומה לאופן בו פעלו במלחמת האזרחים באפגניסטאן, שהובילה להשתלטות הטאלבאן על המדינה (כיהאן, 6 ספטמבר).

גם היומון השמרני קדס התייחס במאמר מערכת, שפרסם ב-6 בספטמבר, למלחמה בתימן ולמעורבות הסעודית בה. היומון טען, כי תפקידה של סעודיה באירועים האחרונים במזרח התיכון גלוי לחלוטין וכי הוא בא לידי ביטוי בעמדות האנטי-אנושיות שלה ביחס למתקפה

הישראלית נגד חזבאללה בלבנון ובתמיכתה בפעילות טרור בעיראק. מלך סעודיה החושש מההתפתחויות באזור מעניק לדברי היומון סיוע של שלושה מיליארד דולר לשלטונות תימן כדי להפציץ את האזורים השיעים בצפון המדינה. תימן, נטען בקדס, הפכה לשותף מס' אחד של ערב הסעודית במימוש תוכניותיה הטרוריסטיות של ריאד וערב הסעודית הפכה את תימן לבסיס לפעילות אלקאעדה באזור.

איש הדת הבכיר, איתאללה נאצר מכארם שיראזי (Ayatollah Nasser Makarem Shirazi) תקף אף הוא השבוע בחריפות את ערב הסעודית והגדיר אותה כ"אלופת יצירת המחלוקות בקרב המוסלמים". שיראזי האשים את ערב הסעודית באחריות לרציחתם ולפציעתם של מאות שיעים בתימן מדי יום וטען, כי הסעודים פועלים ליצירת מחלוקות בין המוסלמים גם באפגניסטן ובפקיסטן. הוא טען, כי הסעודים מוכנים לשתף פעולה אפילו עם ישראל אך לא עם השיעים (פארס, 7 ספטמבר). סוכנות הידיעות "פארס", שהביאה את דבריו של איש הדת הבכיר, דיווחה זמן קצר קודם לכן, כי שלטונות ערב הסעודית הנחו את השיעים בסעודיה להימנע מקיום הטקסים הדתיים של שלהי חודש הרמדאן באזורים השיעים בממלכה ואף איימו לסגור מסגדים ומרכזים דתיים שיעים, אם לא יצייתו השיעים להנחיה (פארס, 7 ספטמבר).

בתוך כך הטילו שלטונות איראן על ערב הסעודית את האחריות לגורלו של שהראם אמירי (Shahram Amiri), אזרח איראני, שנעלם לאחרונה, לאחר שנסע לערב הסעודית על מנת לקיים את מצוות העליה לרגל. דובר משרד החוץ האיראני, חסן קשקאוי (Hassan Qashqavi), אמר במסיבת עיתונאים, כי איראן רואה בערב הסעודית את האחריות להבהרת גורלו של האזרח הנעדר. הוא גם מתח ביקורת על שלטונות ערב הסעודית על כך שטרם נענו לבקשת איראן להעביר לה מידע בנוגע לגורלו של הנעדר (סוכנויות הידיעות, 7 ספטמבר).

סערת השבוע: שר המדע בממשלה היוצאת נפגש עם שר המדע הישראלי לשעבר

סערה פרצה השבוע באיראן, לאחר שהאתר השמרני ג'האן פרסם דיווח מלווה בתצלומים, בהם נראה מחמד מהדי זאהדי, שר המדעים וההשכלה הגבוהה היוצא בממשלתו הקודמת של אחמדינז'אד, כשהוא יושב לצידו של שר המדע, התרבות והספורט הישראלי לשעבר, ע'אלב מג'אדלה. הדיווח והתצלומים התפרסמו עד מהרה באתרי חדשות איראנים רבים נוספים.

האתר ג'האן דיווח, כי שני השרים נפגשו במהלך כנס מדעי, שהתקיים בשנת 2008 בירדן. הידיעה התפרסמה בצל דיווחים בנוגע לכוונת הנשיא אחמדינז'אד למנות את זאהדי כשגריר איראן באיחוד האמירויות הערביות. בדיווח ג'האן נכתב, כי עמדותיו האנטי-ישראליות של הנשיא אחמדינז'אד נחשבות למקור עוצמה של הדיפלומטיה האיראנית וכי מינוי זאהדי, שחרג מעקרונות המשטר האיראני והדיפלומטיה האיראנית והסכים להופיע ואף להצטלם לצידו של שר מ"המשטר הצינוני", כשגריר עלולה לפגוע קשות במשטר (ג'האן ניו, 6 ספטמבר).

בעקבות פרסום הדיווח הכחיש משרד המדעים את קיומה של פגישה בין שני השרים. בהודעה רשמית שפירסם המשרד נאמר, כי זאהדי אכן נטל חלק בכינוס בירדן, בו השתתף גם השר הישראלי, אך בין השניים לא התקיימה כל פגישה או שיחה. זאת ועוד, כאשר נודע לזאהדי, שהאדם היושב לצידו הוא שר ישראלי הוא עזב את המקום במחאה (מהר, 8 ספטמבר).

צילום שר המדע הישראלי ע'אלב מג'דלה (במרכז) לצד שר המדע האיראני זאהדי (משמאל) (המקור: ג'האן ניוז, 6 בספטמבר)

תמונות השבוע: הנשיא המרכזיסטי-השיעי: הוגו צ'אבס, ביקורו השמיני באיראן

נשיא ונצואלה, הוגו צ'אבס, ביקר השבוע בפעם השמינית בשנים האחרונות באיראן. צ'אבס נפגש עם הנשיא אחמדינז'אד ועם המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי. במהלך הביקור נחתמו בין שתי המדינות מספר הסכמים, ובהם גם הסכם ליצוא 20 אלף חביות דלק בשווי 800 מיליון דולר מונצואלה לאיראן.

ביומו האחרון באיראן הצטרף הנשיא צ'אבס במפתיע לנשיא אחמדינז'אד לביקור בקבר האמאם רזא במشهد והכריז, כי בבוא היום ישובו ישו והאמאם השיעי השנים-עשר ("האמאם הנעלם") ויכוננו בעולם צדק אמיתי. הנשיא אחמדינז'אד אמר, כי נוכחותו של צ'אבס בקבר האמאם השמיני במشهد מצביעה על עומק האמונות המשותפות בין שני העמים ובין שתי הממשלות באיראן ובונצואלה (פארס, 6 ספטמבר).

ביקור נשיא ונצואלה הוגו צ'אבס באתר קבר האמאם השמיני במشهد (המקור: סוכנות פארס) Photo : Meysam Dehghani FARS NEWS AGENCY

ביקורו של צ'אבס באתר הקדוש לשיעים עורר ביקורת לא-מעטה באיראן, שכן הכניסה לאתר זה נחשבת אסורה עבור לא-מוסלמים. האתר החדשותי פרארו הביע במאמר שכותרתו: "האם צ'אבס הפך מוסלמי?" תמיהה, מהן אותן אמונות משותפות עמוקות לשני העמים, שאחד מהם הוא מוסלמי והשני נוצרי, ולשתי הממשלות, שאחת מהן היא אסלאמית והשנייה שמאלנית. אף על-פי שהנוצרים והמוסלמים מאמינים באותו אל, נכתב במאמר, אין בכך כדי להצדיק ביקור של נשיא קומוניסטי-נוצרי בקבר האמאם רזא. נוכחותו של צ'אבס בקבר האמאם ודבריו בנוגע להופעתו המחודשת של האמאם השנים-עשר עשויים להיחשב כשימוש בדת לצרכים פוליטיים (פרארו, 7 ספטמבר). כמה מאנשי הדת הבכירים באיראן הביעו אף הם הסתייגות מביקורו של נשיא ונצואלה באתר המקודש (מרדם סאלארי, 8 ספטמבר).

**פגישת הוגו צ'אבו (במרכז) עם המנהיג חאמנהאי (מימין) ונשיא איראן אחמדינז'אד (משמאל)
(המקור: סוכנות פארס)**